

Archeologienota
Programma van Maatregelen
bureauonderzoek: 2019H67

Kerbrugge – Langerbrugge
Tuinwijk

Joachim Rozek

Sande Van De Veld

Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:
Sint-Niklaas Vijfstraten-Rootputhof

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Joachim Rozek, Pieter Laloo

© 2020 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	2
Inleiding	3
Programma van maatregelen	4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	4
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	4
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	4
1.3 Impactbepaling	4
1.4 Concretisering maatregelen	9
Bijlage	9

INLEIDING

Naar aanleiding van een landinrichtingsproject in de gebieden Kerkbrugge-Oost en Doornzele Zuid te Evergem werd in februari 2019 door *J. Verrijckt Archeologie en Advies Bvba* een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uit conform het Onroerend-erfgoeddecreet (d.d. 12 juli 2013) en het ermee geassocieerde Onroerenderfgoedbesluit (d.d. 16 mei 2014). Dit vooronderzoek bestond uit een bureaustudie die resulteerde in een archeologienota (ID : 9968) waarvan akte werd genomen. Op basis van de landschappelijke ligging van het projectgebied in haar historische en archeologische context werd daarin beargumenteerd dat een deel van het bedreigde gebied (Kerkbrugge-Oost) potentieel bezit voor de aanwezigheid van archeologische resten uit prehistorische en historische perioden en zouden eventueel aanwezige resten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onze huidige kennis. Daarom werd een vervolg van het vooronderzoek in een uitgesteld traject zonder en eventueel met ingreep in de bodem noodzakelijk geacht en werd hiervoor in de archeologienota een programma van maatregelen voor een gefaseerd vervolgetraject opgesteld. Onderhavige nota vormt de neerslag van dit uitgesteld vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, dat heeft plaatsgevonden na het aanvragen van de noodzakelijke vergunning maar voor het uitvoeren van de geplande bodemingrepen. Na het uitvoeren van de eerste fase van verder onderzoek, het landschappelijk bodemonderzoek werd door de opdrachtgever beslist om een deel van de advieszone voor verder gefaseerd archeologisch vooronderzoek niet meer verder te ontwikkelen. Door deze planswijziging kan het gefaseerd archeologisch vervolgonderzoek afgerond worden na deze eerste fase en is er geen verder onderzoek meer noodzakelijk.

Een nota vormt de eindfase van een uitgesteld traject van archeologisch vooronderzoek en wordt, net als een *archeologienota*, ter bekrachtiging ingediend bij een bevoegde instantie¹. Het doel ervan is een overzicht te bieden van (1) de uitgevoerde onderzoekshandelingen binnen dit uitgesteld traject en (2) de daaruit voortvloeiende resultaten en op basis van deze overzichten en de eerdere inzichten gerapporteerd in de geassocieerde archeologienota (3) een onderbouwde inschatting te geven van de waarde van de aangetroffen archeologische resten, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Het is opgebouwd uit twee delen: een 'Verslag van Resultaten' (VvR) en een 'Programma van Maatregelen' (PvM). Het eerste deel (VvR), beschrijft het uitgevoerde vooronderzoek en biedt inzicht in de uitvoeringswijze en resultaten van het onderzoek en in het wetenschappelijk potentieel en de betekenis van de archeologische waarden. Het vormt de basis voor het PvM, dat in dit afzonderlijk deel van de archeologienota verder zal worden toegelicht, en waarin een gemotiveerd advies verleend wordt over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met de archeologische resten bij de geplande bodemingrepen.

¹ Deze bevoegde instantie is ofwel het agentschap Onroerend Erfgoed, een erkende onroerenderfgoedgemeente of een IOED.

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek (archeologienota met id 9998 waarvan akte werd genomen) en landschappelijk bodemonderzoek werd voldoende informatie gewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het gevoerde onderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies naar integrale **vrijgave** te formuleren.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

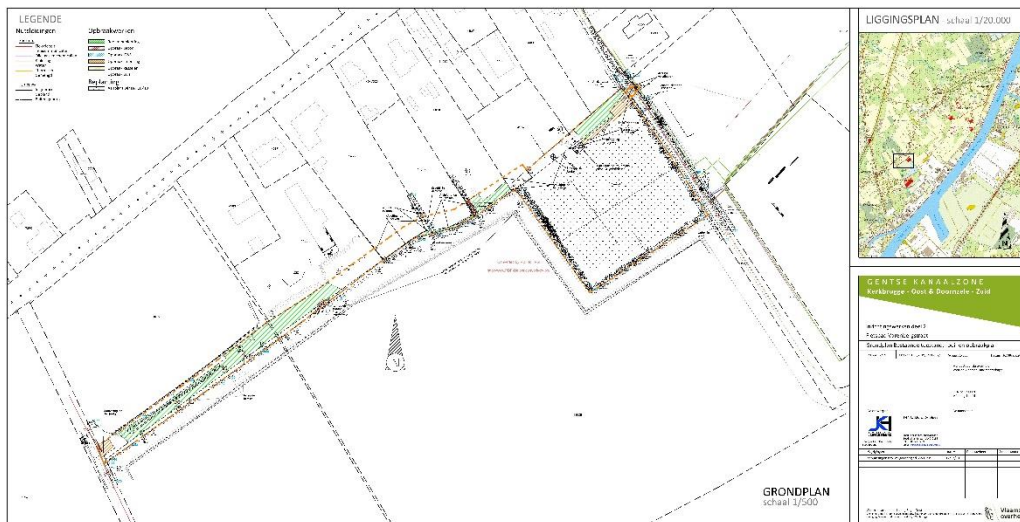
Het plangebied is gelegen in de gemeente Evergem ter hoogte van de Tuinwijk in Kerkbrugge. Kerkbrugge is bekend uit middeleeuwse historische bronnen. Andere rechtstreekse bronnen over het plangebied zijn pas voorhanden op het einde van de 18de eeuw. Op historische kaarten is te zien dat er geen bebouwing binnen het plangebied aanwezig is en dat de meeste van de wegen toen al bestonden. De percelen waren alle in gebruik als akker, wat in de meeste gevallen tot vandaag ook zo is. In de ruime omgeving zijn archeologische resten gekend van het Paleolithicum de late middeleeuwen.

Het projectgebied is gelegen in een vlak gebied met microreliëf dat doorsneden is door waterlopen. De bodems bestaan uit een variatie van matig droge tot matig natte zandbodems en nattere zandleem of lemige zandbodems. In veel van deze bodems komen potentieel goed bewaarde podzolen voor.

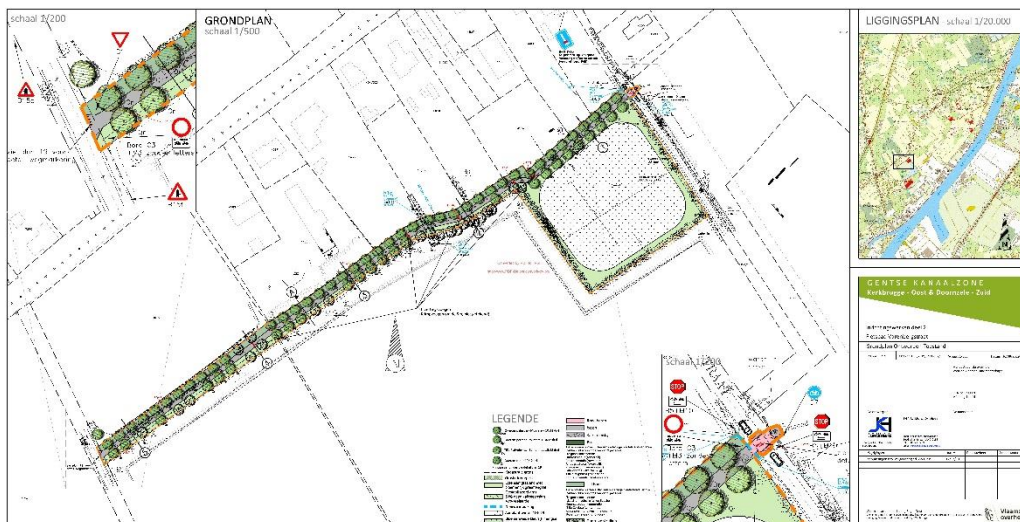
Het Landschappelijk bodemonderzoek toonde echter aan dat recente antropogene activiteiten de natuurlijke bodemopbouw grondig verstoorden. Ter hoogte van het aan te leggen fietspad werden geen sporen van natuurlijke bodemvorming gevonden. Ter hoogte van de Tuinwijk bevinden zich resten van een difuus bewaarde podzolbodem onder een dik pakket antropogene sedimenten ($\bar{x}$ = ca. 125cm). Deze podzolbodem komt overeen met een archeologisch niveau waarin zich nog archeologische resten zouden kunnen bevinden.

1.3 Impactbepaling

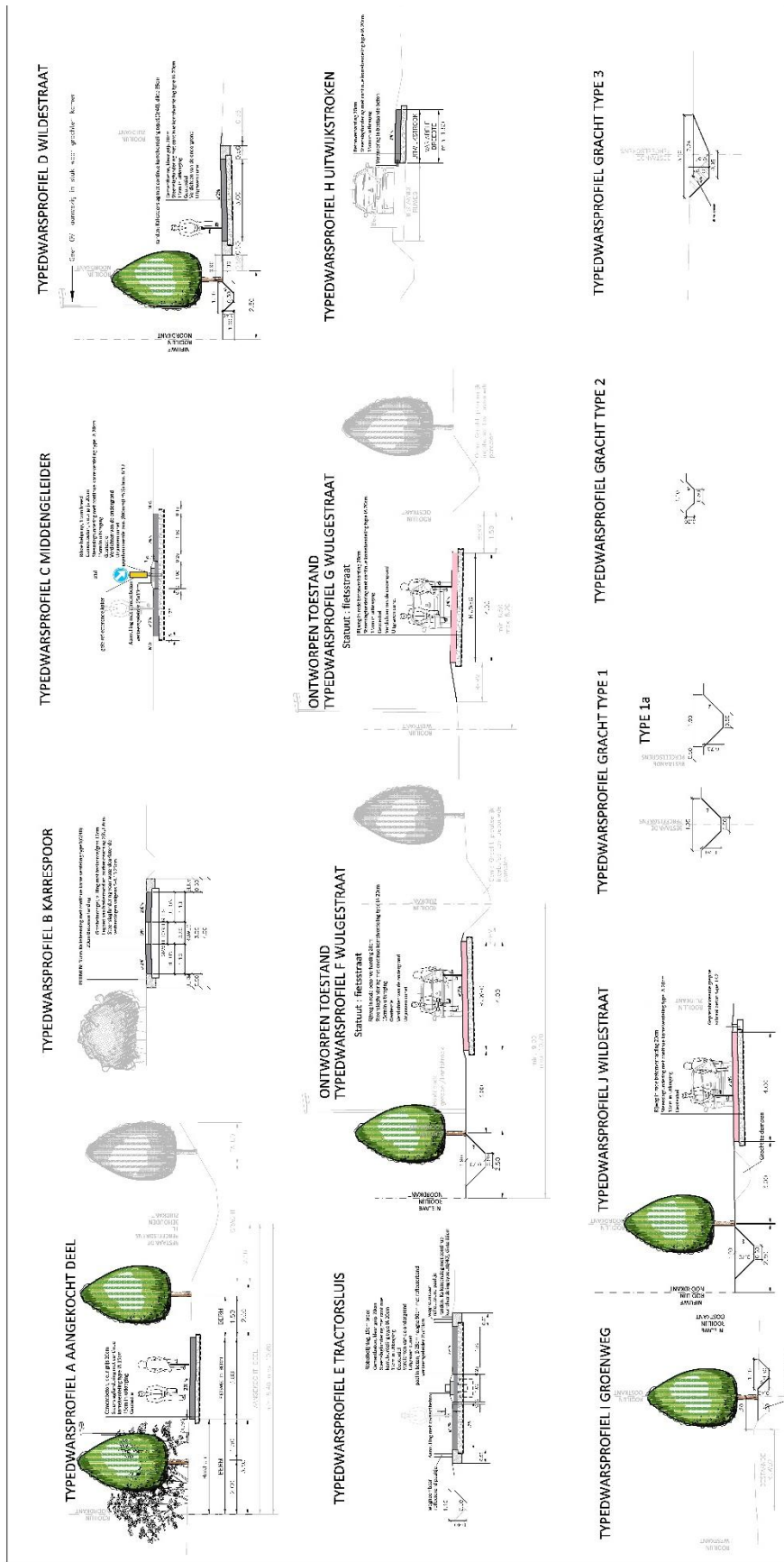
Aansluitend op de Varenbergstraat wordt een volledig nieuw dubbelrichtingsfietspad aangelegd (Figuur 1 & Figuur 2). Voor de aanleg zal gewerkt worden met een steenslagfundering en cementbeton die samen een dikte zullen hebben van 45 cm en een breedte van 3 m (Figuur 3). Het perceel 1443B zal omgevormd worden tot een zone met bos en grasland. Het totale volume grond dat zal worden uitgegraven voor de aanleg van het fietspad wordt geraamd op 269,85 m³ (257,2 m³ uitgraving en 11,885 m³ rioleringswerken - Figuur 5).

Figuur 1. Bestaande toestand Varenbergstraat (© VLM)

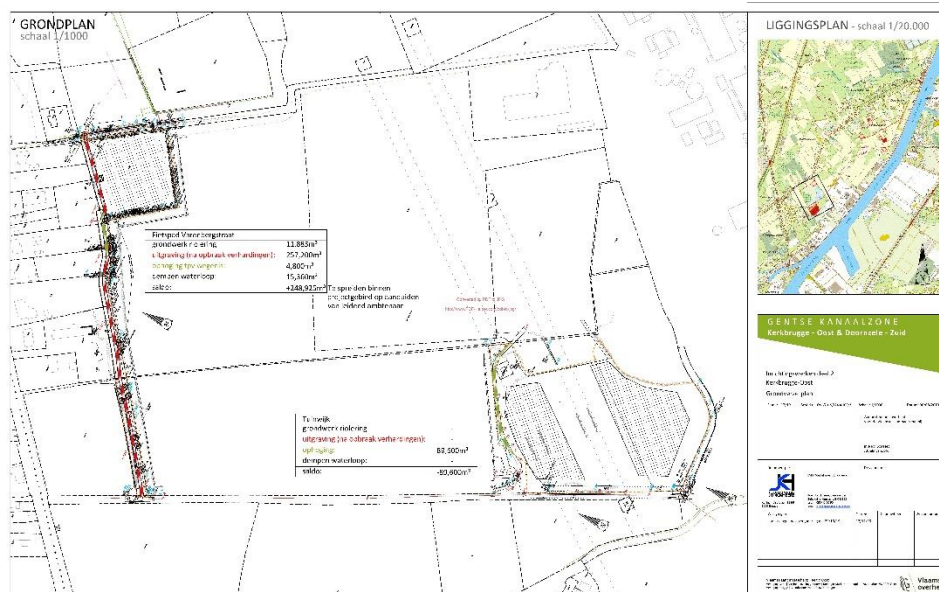

Figuur 2. ontworpen toestand Varenbergweg (© VLM)

Figuur 3. Type dwarsprofielen fietspad Varenbergweg (© VLM)

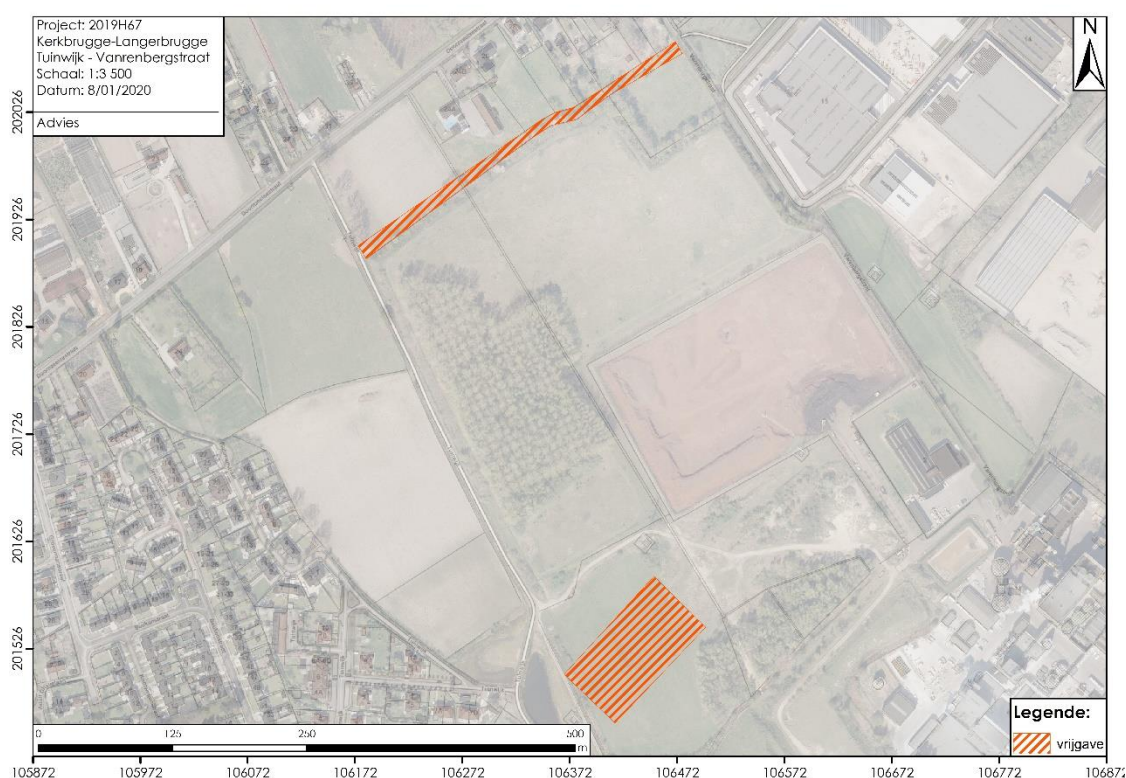
De aanplanting van het bos gebeurde in 2018-2019. Op het oorspronkelijke plan werd evenwel teruggekomen. De Wadi en verbindingsgracht zullen niet meer worden aangelegd en de delen die hiervoor voorzien waren zullen nu als extensief grasland worden gebruikt. De zone Tuinwijk zal dus niet meer verder ontwikkeld worden. De huidige toestand en het finale ontwerpplan zijn weergegeven op Figuur 6 en Figuur 7. Grondverzet in de Tuinwijk blijft beperkt tot ophoging (zonder afgraving) met 89600m³ (Figuur 5).

7

1.4 Concretisering maatregelen

Op basis van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek concluderen we dat de kans dat er binnen de grenzen van de projectzone archeologische niveaus dreigen verstoord te worden door de geplande bodemingrepen zeer klein is. Er dient dus geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in het kader van de geplande werkzaamheden. In de zone waar dit op basis van de boringen wel het geval was, zijn de plannen aangepast waardoor daar geen ingrepen meer zullen, uitgevoerd worden. Gezien de geringe impact wordt dus **vrijgave** van de **integrale projectzone** voorgesteld.

Figuur 8. Advies op basis van het gevoerde onderzoek

In het geval er bij de werkzaamheden toch nog op archeologische resten zou worden gestoten kan er beroep gedaan worden op de vondstmeldingsplicht : <https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden> .

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1. Bestaande toestand Varenbergstraat (© VLM)	5
Figuur 2. ontworpen toestand Varenbergweg (© VLM)	5
Figuur 3. Type dwarsprofielen fietspad Varenbergweg (© VLM)	6
Figuur 4. Oorspronkelijk inplantingsplan Kerkbrugge(© VLM)	7
Figuur 5. Grondverzet (© VLM)	7
Figuur 6. Bestaande toestand Tuinwijk (© VLM)	8
Figuur 7. Ontwepplan Tuinwijk (© VLM)	8
Figuur 8. Advies op basis van het gevoerde onderzoek	9

